

Vlaams
Parlement

ingediend op **870** (2015-2016) – Nr. 2
19 september 2016 (2015-2016)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Andries Gryffroy

over de nota van de Vlaamse Regering

ingediend door viceminister-president Bart Tommelein

Conceptnota over het Energieplan.
Voorstel van nieuwe subdoelstellingen
hernieuwbare energie 2020 voor stakeholderoverleg

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
Rob Beenders, Bruno Tobback;
Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Plaatsvervangers:

Jelle Engelbosch, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Jan Peumans, Grete Remen, Sabine Vermeulen;
Sonja Claes, Jos De Meyer, Bart Dochy, Katrien Partyka;
Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;
Bert Moyaers, Els Robeyns;
Johan Danen.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin.

Documenten in het dossier:

870 (2015-2016) – Nr. 1: Nota van de Vlaamse Regering

INHOUD

I.	Toelichting door minister Bart Tommelein	4
1.	Ruimer beleidskader.....	4
2.	Aanpassing subdoelstellingen hernieuwbare energie	5
3.	Twee scenario's	5
4.	Bijkomende inspanningen	6
5.	Besluit	6
II.	Bespreking.....	6
	Gebruikte afkortingen	24

Op 20 juli 2016 organiseerde de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn een gedachtewisseling over de conceptnota over het Energieplan – voorstel van nieuwe subdoelstellingen hernieuwbare energie 2020 voor stakeholderoverleg met Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie.

De conceptnota werd officieel ingediend op 2 augustus 2016, maar de nota werd reeds voor de gedachtewisseling ter beschikking gesteld van de commissieleden.

I. Toelichting door minister Bart Tommelein

Minister *Bart Tommelein* heeft vastgesteld dat verschillende experts, waaronder ook leden van de commissie, in de media vragen stelden bij het Energieplan dat op 8 juli 2016 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd. De minister wijst erop dat hij bij zijn aantreden als minister van Energie in het parlement beloofd heeft om zo snel mogelijk een becijferd Energieplan voor te stellen. Dat plan is er nu. Daarin wordt de richting aangegeven, vooraleer concrete beleidsmaatregelen zullen worden genomen. De minister zal het plan in de komende weken voorleggen aan de verschillende stakeholders, zodat ook de sector betrokken wordt bij de opmaak van de nieuwe subdoelstellingen voor hernieuwbare energie.

1. Ruimer beleidskader

Minister Bart Tommelein wil vooreerst een paar misverstanden uit de wereld helpen. Dat er nu een Energieplan is dat aangeeft hoe de Europese 2020-doelstellingen voor hernieuwbare energie moeten worden gehaald, betekent niet dat hij de rest van de legislatuur niets zal doen. Het beleidsveld Energie is immers in volle beweging en bovendien veel veelzijdiger dan het louter halen van een doelstelling.

Alles begint volgens de minister bij energie-efficiëntie. Dat is de eerste en de belangrijkste prioriteit. Hoe beter energie-efficiëntie wordt aangepakt, hoe gemakkelijker de doelstellingen voor hernieuwbare energie kunnen worden gehaald. De minister herhaalt in dat verband zijn stelling dat het goedkoopste – en bovendien groenste – kilowattuur het kilowattuur is dat niet verbruikt wordt. Bedrijven moeten worden aangemoedigd, burgers moeten worden gemotiveerd en de overheid moet het voorbeeld geven wat betreft energie-efficiëntie, stelt minister Bart Tommelein.

De minister wijst erop dat nog voor het Energieplan er was, de regering al beslissingen heeft genomen met betrekking tot energie-efficiëntie in de Vlaamse overheidsgebouwen. Er zijn ook al verschillende actieplannen goedgekeurd, beklemtoont de spreker.

Minister Tommelein benadrukt dat het halen van subdoelstellingen voor hernieuwbare energie niet zonder flankerend beleid kan. Een Energieplan is immers maar een optelsom van een aantal cijfers – wat ook de bedoeling was. Daarom heeft de minister in zijn communicatie over het Energieplan meteen verwezen naar het Zonneplan, dat al op de regering gepasseerd is, maar dat nog moet worden uitgewerkt en uitgevoerd, en naar het Windplan, dat er in het najaar komt. Daarnaast komt er ook een Warmteplan. In het voorjaar zal worden bekeken wat er op dat vlak bijkomend moet gebeuren, aldus de spreker.

De minister zal in het najaar ook nog een beleidskader met betrekking tot batterijen voor opslag voorstellen en met de commissieleden bespreken. Batterijopslag zal er komen, alsmaar beter en efficiënter, en is ook noodzakelijk.

Er komt ook een voorstel voor een kader en de uitrol van slimme meters in Vlaanderen. Dat had de minister al aangekondigd, ook reeds in de commissievergadering van 15 juni 2016.

De minister was dan ook teleurgesteld om via de media de kritiek te vernemen dat in zijn becijferd Energieplan maatregelen ontbreken. De commissieleden weten nochtans allemaal, of zouden dat toch moeten weten, dat hij daarmee bezig is, stipt hij aan.

Vlaanderen moet zich voorbereiden op de toekomst, op het energielandschap van morgen, stelt de minister. Daarom heeft hij Stroomversnelling in gang gezet. Vlaanderen moet evolueren naar een energielandschap van slimme, flexibele, betaalbare, decentrale en hernieuwbare energie. Dat gaat verder dan 2020, maakt de minister duidelijk.

Dat in de toekomst energie-efficiëntie van groot belang zal zijn, toont de minister aan met een citaat uit zijn toespraak tijdens de voorstelling van Stroomversnelling: "Met Vlaanderen willen we tegen 2020 belangrijke klimaat- en energiedoelstellingen halen. Hiervoor zetten we fors in op meer energie-efficiëntie en energiebesparing. Dat is een topprioriteit."

Na de zomer wordt de volgende stap gezet: veertig organisaties zullen zich inzetten om tegen het jaareinde tot een gedragen Vlaamse energievisie te komen. Ook de burgers worden betrokken, want het domein Energie vergt samenwerking. De minister is maatregelen aan het uitwerken die ervoor moeten zorgen dat Vlaanderen de doelstellingen haalt. Hij is zich ervan bewust dat het niet gemakkelijk zal zijn, dat het plan ambitieus is, dat het niet evident is en dat het inspanningen van iedereen vergt. Het Energieplan, met de cijfers, geeft de richting aan, aldus de minister.

2. Aanpassing subdoelstellingen hernieuwbare energie

Er zijn drie redenen waarom de Vlaamse Regering nieuwe subdoelstellingen heeft voorgesteld. Ten eerste werd een intrafederaal akkoord bereikt over de verdeling van de lasten, waardoor de doelstelling voor Vlaanderen eindelijk vaststaat. In plaats van 25.734 gigawattuur moet Vlaanderen tegen 2020 25.074 gigawattuur hernieuwbare energie produceren. Dat is dus iets minder dan oorspronkelijk voorzien. Ten tweede toonden de prognoses van het Vlaams Energieagentschap aan dat een aantal subdoelstellingen ruimschoots zou worden gehaald. Af en toe bijsturen en evalueren is dus nodig. Als bepaalde subdoelstellingen worden gehaald, moet misschien wat meer ingezet worden op andere. De onzekerheid met betrekking tot biomassa heeft er echter net voor gezorgd dat de eerder vastgelegde doelstelling minder haalbaar is. Als wordt beslist om een project niet te laten doorgaan, is het volgens de spreker noodzakelijk om de cijfers aan te passen. Ten derde is er ook de Europese beperking dat biobrandstoffen van de eerste generatie slechts voor 7 procent mogen worden bijgemengd.

3. Twee scenario's

In het Energieplan wordt gewerkt met twee scenario's, om zo goed mogelijk voorbereid te zijn. Scenario 1 is een aanpassing van de subdoelstelling op basis van de huidige prognoses van het VEA, terwijl scenario 2 uitgaat van een situatie waarin de biomassacentrale Max Green in Gent niet zal worden verlengd.

In scenario 1 wordt in totaal 12.521 gigawattuur uit groene stroom gehaald, 9170 gigawattuur uit groene warmte en 3796 gigawattuur uit biobrandstoffen. Wat groene stroom betreft, wordt gekozen voor 24 procent uit zonne-energie, 20 procent uit windenergie en 47 procent uit biomassa.

In scenario 2 daarentegen wordt 9300 gigawattuur uit groene warmte en 11.978 gigawattuur uit groene stroom gehaald. Dat is iets minder omdat de simulaties aantonen dat in geval van een verlenging van Max Green waarschijnlijk een overschot wordt gehaald op de doelstelling. In dat scenario beperkt men zich tot het halen van een doelstelling. Wat betreft de verdeling wordt hier 29 procent van de groene stroom uit zon gehaald, 24 procent uit wind en 36 procent uit biomassa.

4. Bijkomende inspanningen

Dat betekent volgens de minister dat er in Vlaanderen tegen 2020 280 extra windmolens moeten komen. Dat zijn er 56 per jaar of ongeveer 1 per week. In de eerste drie maanden van dit jaar werden 18 windmolens geplaatst. Minister Bart Tommelein wil deze doelstelling halen, daarom zal hij zoals aangekondigd in het najaar een Windplan voorstellen.

Voor zonne-energie moet er tegen 2020 een bijkomend vermogen van 1474 megawatt PV geïnstalleerd worden. Dat zijn 170.535 bijkomende installaties. Als minister van Begroting en Energie kan minister Tommelein meteen ook budgettaire inschattingen maken. Het Zonneplan werd gelanceerd, al zal ook daarvoor een extra inspanning moeten gebeuren.

De plannen zijn er en er zijn trends, maar 2020 is volgens de minister geen eindmeet.

5. Besluit

Het Energieplan is volgens minister Bart Tommelein een ambitieus, maar geen onrealistisch plan. Het is gebaseerd op de beschikbare cijfers en focust op de meest efficiënte technologieën. Het klopt dat het plan nog steeds uitgaat van een aandeel biomassa. Een biomassacentrale heeft nu eenmaal een veel groter aantal draaiuren per jaar dan zonnepanelen of windmolens. Dat belet minister Tommelein echter niet om volop in te zetten op drie elementen: zon, wind en warmte.

De hoeveelheid groene stroom uit biomassa daalt ten opzichte van 2014 van 50 naar 36 procent. Dat is een daling met 25 procent. De doelstelling voor zonne-energie gaat van 2670 gigawattuur naar 3510 gigawattuur, een stijging met 31 procent. Voor wind gaat men van 2094 gigawattuur naar 2913 gigawattuur, een stijging met 39 procent.

De grootste stijging vindt niet plaats bij zonne-energie, hoewel zonnepanelen vrij snel geplaatst worden en het objectief dus sneller realiseerbaar is. De gewone individuele burger neemt zelf initiatieven en de charters voor groepsaankopen en de kwaliteitscharters zijn stimulansen. Maar de minister zet nog meer in op wind.

Vlaanderen moet en zal de doelstelling voor 2020 halen. Minister Tommelein zal naar eigen zeggen al het mogelijke doen om dat te realiseren en rekent op de samenwerking met en de steun van de commissie.

II. Bespreking

Stefaan Sintobin stelt dat de gedrevenheid en het communicatietalent van minister Tommelein gekend zijn. Zoals de jongerenafdeling van Open Vld zegt, is de minister wereldrecordhouder in het communiceren over energiezuinige maatregelen. Zoals de minister zelf zegt, heeft hij veel plannen aangekondigd: Zonneplan, Windplan, Warmteplan, Energieplan, Stroomversnelling en

Energiepact. Stefaan Sintobin heeft echter gelezen dat er opnieuw geen akkoord is bereikt met de federale collega's over de klimaatinspanningen.

Het lid steunt de doelstelling om meer hernieuwbare energie te produceren, alsook het uitgangspunt dat wind- en zonne-energie daarbij erg belangrijk zijn. Hij merkt evenwel op dat ook mensen van de meerderheid zich aan een en ander storen. Hij verwijst naar een persbericht van de heer Gryffroy, waarin hij het Energieplan verdienstelijk noemt, maar er meer van had verwacht, want de nota is te fragmentarisch, onvolledig en komt niet tegemoet aan de verwachtingen die de minister zelf erover heeft gecreëerd. Ook CD&V liet weten dat het nog niet een echt energieplan is. Volgens de partij, zo stelt Stefaan Sintobin, moeten de ambitieuze doelstellingen worden onderbouwd met concrete beleidsvoorstellen. Ook de impact voor de consumenten, investeerders en netbeheerders moet goed worden becijferd. CD&V wijst er volgens het lid ook nog op dat het plan niet is overlegd met de sector.

Stefaan Sintobin beaamt dat het plan becijferd is. Maar hij vraagt zich af hoe het zal worden gerealiseerd. Op 5 jaar 280 nieuwe windmolens bouwen, is een doelstelling die ook al eerder door de minister-president is verwoord. Tegen 2020 bijkomend 6,4 miljoen zonnepanelen plaatsen, is een goede doelstelling, maar hoe zal men dat realiseren? De spreker wijst erop dat bijvoorbeeld in West-Vlaanderen het draagvlak voor windmolens niet erg groot is. De minister zegt dat hij met de betrokken actoren zal overleggen, maar Stefaan Sintobin vraagt naar concrete maatregelen, zo niet komt alles neer op sfeerschepping. Hij herinnert eraan dat de minister nu drie maanden in functie is en in die periode al vijf plannen heeft aangekondigd.

Stefaan Sintobin vraagt ook hoe het zit met de biomassacentrale van Langerlo. Hij komt ook nog even terug op de 'Turteltaks', en de beslissing om de energieheffing voor ongeveer 12.000 gezinnen te verlagen. Dat betekent dat er voor 2,3 miljoen gezinnen niets verandert, stelt het lid. Hij verwijst naar een uitspraak van de voorzitter van Open Vld, die stelde dat, als de niet-subsidiëring van de biomassacentrale een feit wordt, de opbrengst moet worden gebruikt om de 'Turteltaks' voor alle Vlaamse gezinnen te verlagen. Dat is niet gebeurd en dat zal ook niet gebeuren, meent Stefaan Sintobin.

Johan Danen somt een aantal positieve elementen van het Energieplan op: het zorgt voor een nieuwe dynamiek in het debat over hernieuwbare energie, het vergroot het draagvlak, dankzij de jaarlijkse evaluatie en de monitoring wordt er kort op de bal gespeeld en er wordt vooral op zon, wind en warmte ingezet. Dat zijn positieve elementen, en Groen heeft dat in een mededeling ook benadrukt.

Een aantal elementen baart Johan Danen echter zorgen. Het gaat niet echt om een Energieplan, maar om een voorstel van subdoelstellingen hernieuwbare energie 2020 voor stakeholderoverleg. Wil dat zeggen dat de minister hierover gaat overleggen met stakeholders, zodat het nog naar beneden kan worden bijgestuurd? Het lid hoopt alleszins dat er geen afzwakking komt.

Het plan zou worden ingepast in een bredere energievisie en deel uitmaken van een energiepact. Vorig jaar is de weg naar de energievisie en het energiepact kamerbreed gestemd. Voor Johan Danen moet alles niet per se gebeuren zoals in de visie is opgenomen, maar hij vraagt waar het pact en de visie blijven. In de toelichting zegt de minister dat men verder moet kijken dan 2020. Die scope mist de spreker in het plan. Wat zijn de opties die moeten worden genomen naar 2025, 2030 en verder?

De operationalisering van het plan baart hem nog meer zorgen. De minister heeft een Windplan en er komt een Zonneplan, een Warmteplan en een Batterijplan.

Dat noemt Johan Danen belangrijk en verdienstelijk. Maar wat het Windplan betreft, stelt hij vast, als hij praat met investeerders in Limburg, dat er nog maar heel weinig mogelijkheden zijn om bijkomende windmolens te plaatsen. Dat zal in andere provincies niet anders zijn. Als de minister bijkomende windmolens wil plaatsen, krijgt hij de steun van Johan Danen, maar wat nu voorligt, gaat volgens de spreker veel te traag. Hij vraagt wat de minister gaat doen om de doelstellingen te halen en hoe het zit met de operationalisering.

Rond grootschalige biomassa gaat de minister met een vergrootglas kijken naar Langerlo. De voorzitter van Open Vld sprak van klimaatbedrog: 1,6 miljoen ton houtkorrels worden aangevoerd van de andere kant van de wereld om te worden opgestookt in Genk. Er zijn contracten gemaakt en er is een ministerieel besluit, dus het is allemaal niet zo simpel, maar Johan Danen vraagt zich af of de minister genoeg heeft gedaan om daar onderuit te komen.

Over energie-efficiëntie heeft de minister gezegd dat het uitgespaarde kilowattuur het groenste en goedkoopste is. In dit plan ziet Johan Danen daar echter weinig elementen van terug. Hij vraagt hoeveel de minister denkt te kunnen besparen tegen 2020. Hij mist een gecoördineerde aanpak bij het realiseren van de geplande doelen.

Rob Beenders steunt de ambities van de minister. Er staat niets in het Energieplan waar hij tegen is. Dat kan ook moeilijk anders, want het is eerder een beschrijvend verhaal. De uitdaging is hoe de uitrol zal gebeuren.

Het lid wil daarom teruggaan naar het financiële plaatje van het plan: ofwel is het hem ontgaan, ofwel is het er nog niet. Het vertrekpunt is volgens de spreker de uitspraak van de minister-president bij de begrotingsbespreking, namelijk dat de beslissing over de energieheffing een impact heeft van 9,2 miljard euro. 2 miljard euro was volgens de minister-president nodig om de schulden uit het verleden op te lossen, en 7,2 miljard euro om de doelstellingen voor 2020 te halen. Het is volgens Rob Beenders nodig om uit te leggen aan de Vlamingen waar die 7,2 miljard euro voor zal dienen, zeker nu de biomassacentrale van Gent is weggefallen. Nu het Energieplan op tafel ligt, is het juiste moment aangebroken. Hij vraagt aan de minister of hij kan aangeven waarvoor die 7,2 miljard euro expliciet zal worden ingezet. Volstaat dat bedrag? Wat is de financiële vertaling van het Energieplan 2020?

Andries Gryffroy wil een aantal punten rechtzetten, aangezien enkele sprekers verwezen naar zijn reactie op het Energieplan. Het lid maakt duidelijk dat hij niet tegen de nota is die de Vlaamse Regering heeft goedgekeurd. In de nota staan twee scenario's uitgewerkt en wordt duidelijk vermeld dat de Vlaamse Regering zal evalueren en aanpassen en het plan zal doorsturen naar het stakeholderoverleg, waarna er een definitieve besluitvorming volgt. De spreker staat volledig achter die beslissing van de Vlaamse Regering.

Eigenlijk gaat het hier over de nieuwe subdoelstellingen hernieuwbare energie 2020. Dat is volgens de spreker de juiste titel voor het document. Voor Andries Gryffroy is een Energieplan meer dan alleen maar de nieuwe subdoelstellingen hernieuwbare energie. Vandaar zijn eerder geformuleerde opmerkingen.

Sommigen menen blijkbaar dat hij ongeduldig is, aldus de spreker. Er kan steeds gediscussieerd worden over de stijl van een rapport, plan of nota. Het Zonneplan vond de spreker een goede nota omdat alle elementen die iets te maken kunnen hebben met zonnepannen erin zijn opgenomen. Daarin wordt dan aangegeven wat nog lang zal duren, wat er binnenkort komt en welke stappen nog moeten worden gezet. Kortom, een volledig verhaal waarvan bepaalde aspecten worden uitgeschreven in een nota en andere nog niet.

Waarom is een Energieplan meer dan de subdoelstellingen hernieuwbare energie? Het gaat volgens het lid niet enkel over energie-efficiëntie of capaciteits-tarieven, maar ook over hoe de maatregelen zullen worden uitgerold, en of de burger mee is met het verhaal. Om dat te illustreren, verwijst Andries Gryffroy naar de vele e-mails die hij ontvangt over het prosumententarief.

Het is een ingewikkeld raderwerk, stelt de spreker. Als je iets aanpast, heeft dat consequenties voor iets anders. Van een Energieplan verwacht Andries Gryffroy dat alles wordt opgesomd wat te maken heeft met energie en de status van de projecten: uitgevoerd, niet uitgevoerd of nog uit te voeren.

In de commissie zijn de voorbije jaren drie zaken besproken, schetst het lid. Ten eerste de zaken die productiegerelateerd zijn. De minister is gestart met Stroomversnelling. De Fast Lane wordt een Windplan. Dan was er het Zonneplan, met het charter voor groepsaankopen. Er was ook sprake van het bijsturen van de groenestroomcertificaten en het zo snel mogelijk dempen van de put. Er is 2 miljard euro effectieve schuld, maar de heer Beenders vergeet volgens de spreker te vermelden hoeveel miljard euro gecontracteerde schuld er is, want er moeten nog vele jaren certificaten gegeven worden. Er komt een werkgroep over biomassa en er lopen studies over de rol van ruimtelijke ordening in energie- en klimaattransitie.

Het tweede onderwerp zijn de distributiegerelateerde elementen: de discussie over prosumenten- en capaciteitstarief en over de vraag wanneer de VREG dat zal opstarten en wanneer het wordt uitgerold, is al herhaaldelijk gevoerd, en ook de discussie over de slimme meters, de call groene warmte, de warmtenetten, het wegwerken van energiefraude en MIG 6.

Het derde element betreft de consument, het verbruik dus. Daar gaat het niet alleen over energie-efficiëntie en het Renovatiepact, maar over de hervorming van de Vlaamse energielening, van de energiepremies, de Clean Power for Transport, de EPC-regelgeving, de EPB-regelgeving, het vastleggen van de Vlaamse BEN-definities, en ook over energie-efficiëntie bij bedrijven en de mini-EBO's die in het regeerakkoord staan. Ook energiearmoede is uiteraard een belangrijk element, schetst de spreker.

Hiermee geeft Andries Gryffroy aan dat een Energieplan niet enkel gaat over de actualisatie van de subdoelstellingen hernieuwbare energie, maar over veel meer. Het lid had dan ook meer verwacht, afgaand op de titel van de conceptnota.

De spreker krijgt regelmatig de vraag of dat nu het Energieplan is, want de mensen zien het veel ruimer dan enkel de klimaatdoelstellingen en vragen zich af hoe we dat gaan realiseren. Die opmerking wordt ondervangen door de nota door te sturen naar de stakeholders en op feedback te wachten. Dat is logisch.

Maar het gaat om een groot geheel en dat mist de spreker in het Energieplan, dat nog geen energievisie is, zoals werd gevraagd in een kamerbreed goedgekeurde resolutie. De energievisie geeft al concrete antwoorden. Een pact zal die antwoorden moeten omzetten naar de verschillende stakeholders. Een energieplan geeft de richting aan en de elementen die daartoe aangepakt moeten worden.

De spreker waarschuwt dat de relatie tussen energie-efficiëntie en hernieuwbare energie voor Vlaanderen niet eenduidig is. De nationale klimaatconferentie heeft voor hernieuwbare energie een vast getal opgelegd, terwijl energie-efficiëntie een percentage is. Het lid wil graag veel inspanningen leveren rond energie-efficiëntie, waardoor er minder rond hernieuwbare energie moet gebeuren, maar dat is niet zo afgesproken.

Andries Gryffroy bevestigt zijn uitspraken die in de pers verschenen, maar heeft die nu breder kunnen kaderen. Hij trekt zijn woorden niet terug. Zoals het nu in de nota staat, gaat het over een actualisatie van de subdoelstellingen. Een Energieplan moet voor hem veel breder zijn en moet ook aangeven wat er nog allemaal moet gebeuren.

De spreker geeft toe dat hij ongeduldig is. Dat is hij al sinds 2003-2004, toen men besliste om de stekker uit de kerncentrales te trekken, maar geen flankerende maatregelen nam. Hij zag dat het op die manier niet goed kon komen. Hij vindt het knap dat er nu een plan op tafel ligt. De minister van Energie van de vorige regering is daar namelijk niet in geslaagd. Toen lag er geen Zonneplan, Windplan of Warmteplan op tafel. Nu is er tenminste een document waarover kan worden gediscussieerd, besluit hij.

Willem-Frederik Schiltz schetst dat in het regeerakkoord uitdrukkelijk staat dat het dringend tijd is om een energievisie en een energiepact te lanceren. Het stop-and-gobeleid moest dringend stoppen. Investeerders moeten weten waar ze aan toe zijn.

Het Vlaams Parlement heeft daarover een resolutie goedgekeurd. In het federaal parlement is een resolutie in behandeling. Minister Tommelein heeft volgens het lid Stroomversnelling gelanceerd om draagvlak, betrokkenheid bij en participatie van burgers, bedrijven en overheidsspelers te zoeken en te vinden.

Willem-Frederik Schiltz stelt dat de collega's moeten kiezen. Ofwel is er een energievisie op lange termijn, waarin iedereen zich kan inschakelen. Zo ontstaat stabiliteit voor langere termijn, die niet door wisselende coalities kan worden omvergegooid. Ofwel is er een minister van Energie die alles tot na de komma berekent en geen ruimte laat.

Het lid wil de collega's wakker schudden en legt uit dat deze regering de schuldensluizen dichtschroeft. Hij begrijpt dat Rob Beenders de nota van de Vlaamse Regering en het Energieplan niet kan lezen. Er staat namelijk geen gigantische zak geld tegenover. Minister Tommelein zorgt er volgens de spreker wel voor dat elke burger en elke onderneming een energieondernemer kan en zal zijn. Hij heeft ervoor gekozen om de hele maatschappij in te zetten om de omschakeling naar hernieuwbare energie te maken. Als men er gewoon een gigantische zak geld tegenaan zou gooien, zou het niet goedkomen, meent de spreker. De schulden – een stuk uit het verleden, maar ook cheques die toen aan de lopende band zijn uitgeschreven en vandaag moeten worden betaald – hebben voor een groot deel het draagvlak voor hernieuwbare energie ondergraven. Minister Tommelein heeft dat eindelijk een beetje kunnen rechtekken, aldus de spreker.

Willem-Frederik Schiltz benadrukt dat met Stroomversnelling een duidelijk participatietraject wordt uitgerold met alle stakeholders. Tegelijkertijd probeert de minister zoveel mogelijk concrete acties voor te stellen. Het zijn geen acties waartegenover telkens een nieuwe cheque staat, maar acties die administratieve euvels wegwerken, ervoor zorgen dat mensen hun krachten kunnen bundelen en vergunningstrajecten worden versoepeld. Het Zonneplan omvat veertien zeer concrete maatregelen. De minister heeft die aangekondigd en binnen de maand lag het plan op tafel. Hij heeft ook een Windplan aangekondigd, dat dit najaar op tafel zal liggen. Dat zijn volgens het lid concrete stappen, zonder voorbij te gaan aan het draagvlak in en de draagkracht van de maatschappij, aldus de spreker.

Willem-Frederik Schiltz besluit dat minister Tommelein heel goed bezig is. Hij zou dat, naar eigen zeggen, ook stellen als de minister tot een andere partij zou behoren. Er zijn natuurlijk ook andere ministers bij betrokken. Deze regering

heeft het evenwicht gevonden. Er wordt een langetermijnvisie uitgerold. Tegelijkertijd, om de kansen en opportuniteiten te maximaliseren, wordt alles gedaan wat op korte termijn mogelijk is. De plannen zelf, zoals het Zonneplan, werden zeer grondig berekend. De voorliggende cijfers zijn ambitieus, maar realistisch en haalbaar. Het lid kijkt dan ook uit naar de gezamenlijke energie- en klimaatop het einde van het jaar. Daar zullen verdere stappen worden gezet om de ambitie waar te maken, niet alleen met de overheid, maar ook met burgers en bedrijven.

Ondertussen nemen de investeringen in hernieuwbare energie opnieuw toe. Dat bewijst dat het kan, beklemtoont de spreker. De minister verwees naar een trend inzake windenergie. Er zijn achttien windmolens bijgekomen op drie maanden. Jaarlijks zijn er 56 windmolens nodig. Vier keer 18 is meer dan 56. Ook daar zit men dus op het goede spoor. Alleen nog maar de aankondiging dat deze regering op korte termijn effectief werk zal maken van de procedure van de Fast Lane of Super Fast Lane en een hoop administratieve problemen zal wegwerken, zorgt ervoor dat er een positief investeringsklimaat ontstaat.

Willem-Frederik Schiltz wil er samen met de collega's voor zorgen dat de langetermijnvisie en kortetermijnambities elkaar in het najaar ontmoeten.

Volgens *Robrecht Bothuyne* is de minister met heel veel 'goesting' begonnen aan zijn nieuwe werk, en dat is positief want het energiebeleid kan wel wat daadkracht en voluntarisme gebruiken. Het lid is blij dat de minister werk heeft gemaakt van een becijferd Energieplan, na het afkeuren van de biomassacentrale in Gent. Dit is nog geen Energieplan met alles erop en eraan, meent het lid, maar er worden wel een aantal energieambities geformuleerd die verder moeten worden onderbouwd met concrete beleidsmaatregelen zoals de conceptnota over het Zonneplan.

Robrecht Bothuyne vindt het belangrijk dat deze ambities verder worden onderbouwd via stakeholderoverleg. Hij vraagt zich af hoe de minister dat overleg vorm zal geven en wat de timing is. Hij hoopt dat dit proces in het najaar kan worden afgerond, zodat kan worden doorgerekend wat de budgettaire effecten zullen zijn. De uitrol van zonne-energie heeft een belangrijk potentieel effect op de ontwikkeling van het net, voor investeerders en voor de energieconsumenten. Het is dan ook belangrijk dat de minister op basis van dit plan en van de ambities een goede berekening maakt van de budgettaire effecten voor alle betrokkenen.

Robrecht Bothuyne is benieuwd naar de stand van zaken in het dossier van Langerlo. Heeft de minister contact gehad met de nieuwe investeerder? En op basis waarvan neemt hij aan dat de centrale Max Green open zal blijven?

De ongeveer veertig biogascentrales zijn een onderdeel van de groene energiemix, waarvoor de steun de komende jaren afloopt. Als daar geen extra beleid voor wordt gevoerd, dreigen heel wat centrales te sluiten, vreest het lid. Hij neemt aan dat de minister een aantal beleidsintenties heeft om ervoor te zorgen dat de centrales kunnen blijven bestaan en er eventueel zelfs bij kunnen komen, maar vraagt daarover meer uitleg.

Windenergie wordt vaak besproken omdat er duidelijke ambities zijn met betrekking tot de Fast Lane. De restricties inzake defensie en luchtvaart zijn volgens de spreker belangrijk voor het al dan niet realiseren van de ambities. Het is dan ook belangrijk dat de minister via contacten met de federale ministers die bevoegd zijn voor Luchtvaart en Defensie die drempels kan wegnemen om te kunnen evolueren naar een Very Fast Lane, samen met minister Schauvliege, die

bevoegd is voor de omgevingsvergunning en de VLAREM-regels. Robrecht Bothuyne vraagt hier naar een stand van zaken.

In de conceptnota over het Zonneplan wordt een veertiental maatregelen opgesomd. De sector en FEBEG hebben een nota bezorgd aan de minister met een aantal bedenkingen en suggesties. Hoe reageert de minister daarop en hoe geeft hij het overleg met de sector over het Zonneplan concreet vorm? FEBEG heeft het over een grootschalige tendering en over het prosumententarief, maar aan welke timing wordt gedacht?

De ambities van de minister zijn geformuleerd in functie van 2020. Vandaag formuleert de Europese Commissie de nieuwe klimaatdoelstelling voor Vlaanderen en België voor 2030. Er moet dan ook zo snel mogelijk werk worden gemaakt van een interfederaal energiepact, stelt het lid. De minister wil op een betaalbare manier voorzien in voldoende energie voor gezinnen en bedrijven. Volgens Robrecht Bothuyne is overleg met de federale overheid heel belangrijk over bijvoorbeeld het verder laten bestaan van de huidige gascentrales en het eventueel creëren van nieuwe gascentrales in functie van de intermittente capaciteit die op Vlaams niveau wordt gerealiseerd. De spreker wenst een stand van zaken van het overleg tussen de minister en de federale ministers en de ministers van de andere deelstaten om te komen tot een interfederaal energiepact.

Al deze vragen wijzen er volgens Robrecht Bothuyne op dat hij de ambities van de minister inzake energie en energievoorziening deelt. Hij is blij dat de minister de mouwen heeft opgestroopt, want het is nodig.

Bruno Tobback sluit zich aan bij het toejuichen van de ambities van het Energieplan. Hij voegt er wel aan toe dat het in eerste instantie een ambitieplan is en weinig meer. Iedereen is het eens over de ambitie, maar het lid ziet weinig aanwijzingen dat concreet is nagedacht over hoe die te bereiken. Dat is nochtans belangrijk, stipt hij aan.

2020 is heel dichtbij, zeker voor investeringsbeslissingen over windmolens op land of op zee en voor andere grootschalige investeringen in duurzame energie. De minister zal er dus meer energie in moeten investeren om de doelstellingen voor 2020 te halen.

Bruno Tobback ziet nogal wat zaken die niet opgelost zijn. Hij heeft de voorbije periode gepraat met investeerders in windenergie, die erg bezorgd zijn over de Fast Lane, onder andere omwille van de wijzigingen aan de VLAREM-regelgeving die op komst zijn en het sterk zouden bemoeilijken om vergunningen te krijgen. Hij wou daar minister Schauvliege over ondervragen, maar de commissievoorzitter liet dat niet toe. Die voornemens staan volgens de spreker haaks op het plan van minister Tommelein. Hij vraagt de minister om tijdens de zomer te overleggen met minister Schauvliege, want er is een ernstig probleem.

Er is volgens de spreker ook een probleem op het vlak van investeringszekerheid en de financiering vanwege een aantal federale beslissingen, in de eerste plaats het verlengen van de nucleaire centrales en de afkoppeling in geval van overcapaciteit. Investeerders vrezen dat hun rendement op het spel staat. Dat is geen stimulans om snel te investeren in meer windmolens. Zonder oplossingen voor die problemen zal de minister zijn ambitie niet halen. Bruno Tobback had in het Energieplan minstens een aanwijzing verwacht dat de minister zich bewust is van die problemen en een oplossing op het oog heeft.

De heer Schiltz is er volgens Bruno Tobback al van overtuigd dat de financiering zeker in orde komt. Alles wijst er inderdaad op dat er geen gigantische zak geld

klaar staat. Als de ambities moeten worden gehaald, dan zal dat wel een gigantische investering vragen, stelt de spreker. Hij had gehoopt dat de Vlaamse Regering zou aanduiden van waar die gigantische investering moet komen. Burgers maken zich ongerust omdat ze hebben gezien hoe de Vlaamse Regering deze investeringen wil financieren met flat taxes zoals de 'Turteltaks' en binnenkort een capaciteitstarief. Dat geld komt uit de portemonnee van de burgers. Bruno Tobback is er zeker van dat de meeste Vlaamse burgers daar niet tevreden over zullen zijn.

Er is voor de financiering van de investeringen in onder andere distributienetten – of dat nu slimme meters, slimme netten of iets anders zijn – nood aan een ander financieringsmodel. Dat kan niet blijven gebeuren zoals het al vijftig jaar gebeurt, namelijk op basis van een rekening per gezin, maar ook niet met een systeem van flat tax, meent het lid. De Vlaamse Regering moet ook de discussie aangaan over de koppeling met de financiering van gemeenten. Bruno Tobback had daarover in het Energieplan graag aanwijzingen gezien. Hij wil ook weten hoever de minister van plan is te gaan met de slimme meters. Wil hij een slimme meter met toeters en bellen of kiest hij voor een eenvoudiger model? En hoe gaat hij dat financieren? Wie zal opdraaien voor deze kost? Dat lijken Bruno Tobback evidente vragen, gezien de discussies van het afgelopen jaar over energietaksen en energieheffingen.

Hij herhaalt dat hij de minister niet verwijt dat hij bepaalde keuzes maakt, maar wel dat hij geen keuzes maakt in het plan. Daarom is hij het eens met Andries Gryffroy dat de nota een plan noemen misschien een klein beetje te ambitieus is.

Bart Nevens noemt de minister van Energie een man met een plan. Er is het Zonne-, Wind- en Warmteplan. Energie-efficiëntie staat hoog op de prioriteitenlijst van de minister, maar Bart Nevens mist het Energie-efficiëntieplan. Volgens hem heeft minister Tommelein aangegeven dat hij streeft naar meer energiebesparing: het groenste kilowattuur is het kilowattuur dat we niet verbruiken. Maar het lid blijft op zijn honger zitten wat betreft de doelstellingen die de minister beoogt inzake energie-efficiëntie.

Voor welke sectoren wil de minister die doelstellingen halen? Er zijn de lokale besturen, de bedrijven en de particulieren. Er moet toch ook dringend met de stakeholders worden samengezeten om een energie-efficiëntieplan, en liefst een berekend energie-efficiëntieplan, op te stellen.

Het Zonneplan dat de minister aan de Vlaamse Regering heeft voorgesteld, bevat een theoretische berekening van 63.095 megawatt. Volgens Bart Nevens kan het distributienetwerk zonder extra investeringen nog een margecapaciteit aan van 4500 megawatt. Uit het verleden, aldus de spreker, weten we dat investeren in zonnepanelen en windenergie extra investeringen in het distributienetwerk vergt. Die 4500 megawatt is verspreid over heel Vlaanderen, maar Bart Nevens vermoedt dat vandaag in een aantal regio's de maximumcapaciteit is bereikt en dat daar investeringen zullen moeten gebeuren. Daarom vraagt hij aan de minister of hij met die 4500 megawatt toekomt enkel voor zonnepanelen. Maar ook voor windenergie is een goed distributienetwerk nodig. Hoe zal de minister dat in de praktijk brengen zonder dat de lokale besturen en de consumenten moeten opdraaien voor de investeringen?

Tinne Rombouts onderstreept dat de minister zijn beloften is nagekomen. Maar het blijft volgens haar belangrijk om alles in het juiste perspectief te zien. Het risico bestaat natuurlijk dat als er over een bepaalde stap wordt gecommuniceerd in het begin van een proces, er al scherpe reacties op komen vooraleer het zaad kon kiemen. In die optiek wil ze de rest van het plan positief bekijken.

Tinne Rombouts merkt op dat er op het vlak van groene warmte nog een grote uitdaging wacht. Zij noteert dan ook dat minister Tommelein in het voorjaar zijn Warmteplan zal voorstellen. Het lid wil de diepe geothermie onder de aandacht brengen. Op dat vlak kunnen de warme Kempen de minister een grote hulp bieden.

De spreker weet dat het plan aan alle stakeholders wordt voorgelegd. Zij wil de minister vragen om wat betreft groene warmte, maar ook voor de elektriciteitsproductie, rekening te houden met de kansen die worden geboden door de diepe geothermie. Als biomassa de doelstellingen niet zou bereiken, dan wordt er, zo stelt ze vast, naar zon en wind gekeken. Zij stelt voor om bij het overleg ook rekening te houden met de kansen die worden geboden door de diepe geothermie.

Minister *Bart Tommelein* dankt alle sprekers voor de kamerbrede ondersteuning van zijn ambities. Hij stelt wel vast dat sommigen vinden dat hij te veel gas geeft, terwijl anderen vragen om nog wat meer gas te geven. Hij is in elk geval blij dat ook de oppositie achter de plannen staat, met af en toe een kritische noot.

De minister erkent dat het woord Energieplan misschien slecht gekozen is, maar hij is het absoluut niet eens met degenen die zeggen dat het plan geen inhoud heeft. Zo is het Zonneplan bijvoorbeeld al in uitvoering. De zonnekaart wordt opgeleverd. Veel maatregelen uit het Zonneplan zijn of in uitvoering, of beslist, of al afgerond.

Minister Bart Tommelein stelt ook vast dat zijn collega-ministers heel enthousiast zijn. Minister Crevits wil bekijken wat ze kan doen met de 6 miljoen vierkante meter schooldaken. Er zijn de energieleningen, met een tarief van 1 procent voor verenigingen en vzw's. Dat loopt tot december 2018, want de minister wil niet de fout maken om te subsidiëren tot in het oneindige, zoals de partij van de heer Tobback het gedaan heeft. Ook minister Homans zal energiemaatregelen meenemen voor de woonmarkt en de sociale woningen. En ook de minister-president zegt zaken die minister Tommelein positief stemmen.

De minister merkt op dat de provincies een essentiële rol zullen spelen bij de uitvoering van het Windplan. Hij wijst erop dat de partij van de heer Tobback in alle deputaties in de meerderheid zit. Hij rekent dan ook op de steun van alle sp.a-gedeputeerden van Ruimtelijke Ordening om windmolens te plaatsen.

Ook de minister van Defensie, Steven Vandeput, heeft aangegeven het eens te zijn met minister Tommelein. Alle gebouwen en gronden van Defensie die in Vlaanderen liggen, tellen mee voor de Vlaamse energiedoelstellingen. En ook minister Muyters doet mee, als het gaat over de energie-efficiëntie van overheidsgebouwen. De regering heeft beslist dat de overheidsgebouwen 2 procent per jaar minder energie zullen verbruiken. Als er op de gebouwen van het Vlaams Parlement zonnepalen geplaatst worden, telt dat mee voor Brussel, maar dat is voor de minister geen probleem. We moeten de doelstellingen immers niet halen omwille van de cijfers, maar voor onszelf en voor de komende generaties, stelt hij.

Minister Tommelein zal ook samenzitten met minister François Bellot om het te hebben over de beperkende maatregelen voor de luchthavens. Die afspraak is al gemaakt. En dan is er nog minister Schauvliege, die als bevoegd minister voor het klimaat nauw verbonden is met het beleidsdomein Energie. In de andere gewesten wordt dat beheerd door één minister, in Vlaanderen zijn het er twee, die elk hun eigen beleid kunnen voeren. Minister Schauvliege weet dat, om de klimaatdoelstellingen te halen, ook de doelstellingen inzake hernieuwbare energie

gehaald moeten worden. Iedereen van de eigen regering en de andere opgesomde regeringen is mee wat dit betreft, aldus de minister. Het is geen solowerk, maar teamwerk. De minister merkt dat hij daarbij zelfs de steun van de sp.a-gedeputeerden krijgt om zo veel mogelijk windmolens te plaatsen.

De trend van 18 windmolens op 3 maanden is goed, want omgerekend zou dat 72 windmolens op een jaar betekenen, terwijl er volgens het plan maar 56 nodig zijn. Het komt ook neer op 360 windmolens in plaats van 280 op 5 jaar, maar de minister wijst erop dat er geen 5 jaar meer rest. Het probleem is dat de vergunningen moeten volgen. Nu is er voor 500 megawatt vergund, terwijl er in totaal 700 megawatt nodig is. Het is niet omdat 18 windmolens op 3 maanden gerealiseerd worden, dat die trend aangehouden kan worden. Het is mogelijk dat er gedurende een aantal maanden geen nieuwe windmolens geplaatst worden. De ambitie moet dus zijn om hoger te mikken, aldus minister Bart Tommelein.

Johan Danen had het over een 'positieve flow'. De minister stelt dat hij die boodschap opnieuw naar de mensen heeft kunnen brengen. Hij heeft duidelijk gemaakt dat we er niet komen door op te sommen wat we allemaal niet willen. We zullen er iets voor moeten doen. Niet alleen de gewone mensen, maar ook de bedrijven, ook de overheid, iedereen moet mee aan de slag. De minister vindt dat op zich al een goed resultaat. Hij beseft wel dat ambitie uitstralen en plannen maken alleen niet tot resultaten leidt. De doelstellingen halen, kan de minister echter niet alleen, en als elke vernieuwing in het energielandschap wordt aangegrepen om de mensen bang te maken, dan is men verkeerd bezig, stelt minister Bart Tommelein.

Het woord 'plan' is inderdaad misschien het verkeerde woord. Dit gaat niet over een plan, maar over de doelstellingen inzake hernieuwbare energie. Andries Gryffroy heeft misschien gelijk wat dat betreft, aldus de minister. Daar is het misverstand ontstaan. Men kan echter niet ontkennen dat de doelstellingen inzake hernieuwbare energie toch passen in een totaalplan, een totaalvisie op energie waarmee de minister op dit moment bezig is.

Het mooiste is daarbij volgens de minister het project Stroomversnelling, waarbij de burgers vanaf volgende maand worden betrokken via de website. In overleg met de minister-president en minister Schauvliege heeft minister Bart Tommelein beslist dat samen te laten lopen tot een groot moment, op 1 december 2016, de energie- en klimaatop van Vlaanderen. Dan zal Vlaanderen zijn visie ter zake moeten finaliseren. De hele regering is daarbij betrokken, merkt de minister op.

De minister verklaart heel veel ambitie te hebben. Warmte is een heel belangrijk onderdeel en de minister belooft dat hij geothermie zal aanmoedigen, maar daarmee zullen de grote volumes natuurlijk niet worden gehaald tegen 2020. Hij zet in op zon, maar vooral op wind. Ook wat batterijen betreft, moet er vooruitgang worden geboekt.

Dat zal natuurlijk worden gemonitord. Men zal de zaken niet laten aanmodderen, zoals in het verleden, om dan tegen het einde van de legislatuur te zien wat men ervan heeft gemaakt. Het is de bedoeling dat de minister regelmatig een stand van zaken geeft in de commissie en dat hij aangeeft hoe het verder evolueert. Het is ook de taak van het parlement om te bekijken hoever het staat met de doelstellingen van de minister. De minister wil gerust bijsturen als dat nodig is.

Rob Beenders heeft de vraag naar de financiële repercussies gesteld. De minister wijst erop dat in het vierde punt van het voorstel van beslissing staat dat de Vlaamse Regering ermee instemt om de voorgestelde "subdoelstellingen voor te leggen voor stakeholderoverleg". De Vlaamse Regering "gelast de Vlaams minister bevoegd voor Energie om het stakeholdersoverleg te organiseren". De

nota eindigt met: "Deze conceptnota houdt geen financieel of budgettair engagement in.". Als het Energieplan wordt besproken, hoeft de minister het dus niet over budgetten te hebben. Bart Tommelein wil de mensen echter wel duidelijk maken waarover het gaat. Rob Beenders begint volgens de minister te goochelen met cijfers en miljarden, maar hij begeeft zich op glad ijs. Er is sprake van 2 miljard euro uit het verleden en van 3 miljard euro voor door de toenmalige sp.a-minister aangegane engagementen, aldus minister Tommelein. Dat is dus 5 miljard euro.

Minister Tommelein wijst Rob Beenders erop dat de door sp.a veroorzaakte schuldenberg nog jaren opruimwerk zal vragen. Langerlo werd ook door een sp.a-minister beslist, beklemtoont de spreker. Iedereen kent het prijskaartje daarvan, namelijk 2 miljard euro. Dat is al 7 miljard euro. Bee Power was ook nog eens 1,7 miljard euro, maar die factuur heeft deze regering kunnen vermijden, aldus Bart Tommelein.

Minister Tommelein vraagt aan Bob Beenders wat er volgens hem met die 7 miljard euro gebeurd is. Die schulden blijven bestaan. Minister Tommelein raadt Rob Beenders aan om in dit geval te zwijgen. Vooraleer de sp.a-schulden uit het verleden opgeruimd zijn, zit men al in de volgende legislatuur.

Zoals in het besluit staat, komt er stakeholderoverleg. Minister Tommelein wil dat zo snel mogelijk organiseren. Binnen enkele weken of maanden moet dat gevalideerd zijn. Intussen blijft de minister niet stilzitten en neemt beslissingen. Hij pakt naar eigen zeggen de energielening aan en verlengt ze in de tijd, zorgt ervoor dat de verenigingen aan 1 procent kunnen lenen en dat de doelgroep sociaal beschermden wordt uitgebreid, zonder beperking in de tijd.

Minister Tommelein geeft aan Andries Gryffroy toe dat het geen simpele materie is en soms niet gemakkelijk uit te leggen. Er spelen veel elementen mee, zoals de slimme meters, de VREG die andere tarifieringsmechanismen moet aftoetsen, de VREG die zelf beslissingen moet nemen waar de overheid geen vat op heeft, batterijen, opslag, interconnectie, de relaties met de federale overheid en met andere landen. De Benelux kan een rol spelen en Vlaanderen moet niet altijd wachten op Europa, aldus de minister. Zo zijn de ambassadeurs van de Visegradlanden al bij minister Tommelein op bezoek geweest om ideeën uit te wisselen en samen te werken. Dat zou men ook kunnen doen met de Baltische staten en de Nordic Council, of zelfs met het VK.

Minister Tommelein denkt dat de verschillen tussen Andries Gryffroy en hemzelf niet zo groot zijn. Andries Gryffroy wou misschien meer één groot geheel. Er is een geheel, maar het zit verspreid over verschillende nota's en doelstellingen.

Volgens de minister heeft Willem-Frederik Schiltz gelijk: s toomversnelling is het draagvlak. Daar wordt de nodige aandacht aan besteed de komende maanden, zodat de burgers mee zijn in het verhaal en de Vlamingen weten welke richting het uitgaat. Men moet stoppen met aan de mensen te zeggen dat er niets zal veranderen.

Voor een decentraal systeem zijn er slimme meters nodig. Die discussie komt eraan in de volgende maanden. Tijdens deze commissievergadering over de energiedoelstellingen verstuurde het sp.a-hoofdkwartier, tot ergernis van minister Tommelein, een persbericht met de boodschap: "Tommelein wil slimme meters en dat gaat geld kosten.". Minister Tommelein heeft echter gezegd dat hij het dossier wil bekijken. Hij herhaalt dat sp.a de mensen bang maakt. Sp.a heeft miljarden uitgegeven, heeft overgesubsidieerd en zegt nu: "Pas op, het gaat geld kosten.". De minister stelt dat hij nu het puin uit het verleden moet opruimen.

Minister Tommelein heeft de nieuwe eigenaars van Langerlo niet ontmoet en zal dat ook niet doen zolang er geen 100 procent zekerheid bestaat over de eigendomsrechten in Langerlo. Hij wacht op het rapport van de administratie. Tot dan wordt elk gesprek met de nieuwe eigenaar geweigerd. Het is een juridisch ingewikkeld dossier, met engagementen uit het verleden. Minister Tommelein heeft duidelijk niet gekozen voor grote biomassacentrales, maar engagementen zijn engagementen.

Hetzelfde geldt voor Max Green. De vergunning loopt tot 2018. Of die wordt verlengd, weet minister Tommelein niet. Het hangt ervan af of er dan andere voorwaarden moeten worden afgesproken. Hij heeft twee scenario's opgesteld: een met en een zonder nieuwe voorwaarden. Want het is niet onmogelijk dat de vergunning van Max Green wordt verlengd. Wat Langerlo betreft, geldt een verbintenis die tot vandaag nog niet is verbroken. Dat laatste dossier, zo stelt hij, staat los van de discussie over het Energieplan.

Minister Tommelein overlegt met de sector over de biogasinstallaties. Hij gaat ervan uit dat de sector ermee door wil gaan. Die installaties zijn ook nodig. Volgens de minister moet zelfs overwogen worden om bijkomende installaties te creëren.

Minister Tommelein maakt Bruno Tobbacq duidelijk dat er gigantische investeringen nodig zijn, maar zonder dat dit voor nieuwe overheidsschulden zorgt. Hij stelt dat het geld van de Vlamingen dat op spaarboekjes staat niets of bijna niets opbrengt, terwijl een investering in een PV-installatie voor particulier gebruik ongeveer 5 procent opbrengt. De Vlamingen vragen offertes aan. Sommigen zeggen dat hun dak niet helemaal geschikt is. Daarom werkt minister Tommelein aan zonnepaneeldelen. Participatieprojecten moeten verenigingen kansen bieden. Dat gebeurt al in Leuven, waar OHL heeft beslist om het voetbalstadion energiezuinig te maken, zonder dat de centrale overheid daarin investeert. De supporters zullen mee investeren. De voorzitter van KV Oostende en de verantwoordelijken van Racing Genk willen dat ook doen, Club Brugge is ook geïnteresseerd en Lidl wil overal zonnepanelen plaatsen, somt de minister op.

Het kan dus allemaal zonder oversubsidiëring, zo stelt de minister. De afgelopen 25 jaar zijn verkeerde beslissingen genomen, met te veel subsidies en te weinig alternatieve stimuli. Af en toe is er nood aan ondersteuning en premies om iets op gang te trekken of iets rendabel te maken. Maar dat mag niet uit de hand lopen. Vandaag moet met nieuwe financieringsmodellen gewerkt worden, zoals crowdfunding, derdepartijfinanciering en ESCO, aldus de spreker. Het Vlaams EnergieBedrijf zal de energie-efficiëntie van 136 schoolgebouwen in en rond Herk-de-Stad onderzoeken en maatregelen uitwerken. Die energiebesparende investeringen zullen worden betaald met de opbrengsten van de verminderde energiefactuur. Minister Tommelein noemt dit een goede aanpak. Mevrouw Verdyck van GO! heeft de minister gezegd dat dit overal in het Gemeenschaps-onderwijs zou moeten gebeuren en minister Crevits stelde dat dit ook in het vrij onderwijs moet. Het gaat om massale investeringen die de overheid en de belastingbetaler niets zullen kosten. Dat is geen gratisverhaal, zo stelt de minister, maar het resultaat van het engagement van mensen.

Minister Tommelein antwoordt Bart Nevens dat hij geen grote problemen op het distributienetwerk verwacht. Vlaanderen kan zeker aan wat in het Energieplan is opgenomen. Dat betekent volgens de minister niet dat men af en toe op lokaal niveau het netwerk zal moeten versterken. Hij heeft aangekondigd dat Vlaanderen van een centraal naar een decentraal systeem moet evolueren. Om die decentrale netwerken te ontwikkelen, zijn de slimme meters nodig. Die evolutie zal geleidelijk gebeuren. Ook zonder de energiedoelstellingen die de

minister vandaag vooropstelt, moeten die investeringen gebeuren. De minister is ervan overtuigd dat dit geen onoverkomelijke meerkost zal betekenen.

De minister eindigt met de antwoorden op de vragen van Tinne Rombouts. Groene warmte is inderdaad een heel belangrijk onderdeel van het plan. Dat is minder tastbaar voor de bevolking. Het goede aan het energieverhaal is dat de mensen weten wat een zonnepaneel en een windmolen zijn: ze zijn kwantificeerbaar, toonbaar en voelbaar. Door te zeggen dat elke Vlaming gemiddeld een zonnepaneel zou moeten hebben om de doelstellingen te halen, beseffen de mensen dat er iets moet gebeuren. Als de minister zijn doelstelling binnen drie jaar niet heeft gehaald, mag men zeggen dat hij het anders had moeten aanpakken. Nu moet men zeggen dat we er allemaal samen voor moeten gaan.

De minister besluit met te zeggen dat verandering nodig zal zijn in het energielandschap. Men zal aan de bevolking moeten uitleggen waarom. Veranderen is niet gemakkelijk. De publieke vertegenwoordigers, de verkozenen van het volk moeten daarin hun verantwoordelijkheid nemen. De mensen wijsmaken dat er de komende jaren in het energielandschap in Vlaanderen niets zal veranderen, is de mensen blaasjes wijsmaken en daar past de minister voor.

Johan Danen is het ermee eens dat plannen maken gemakkelijk is. Ze nakomen of implementeren is moeilijker. Hij vraagt hoe de minister de evaluatie en monitoring wil aanpakken. Hij wil daar graag snel een antwoord op krijgen, want in de tussentijd moet nagegaan worden of de doelstellingen op de diverse domeinen gehaald worden.

Het lid beaamt dat een langetermijnvisie in dit plan moet worden ingepast. Op dat vlak is dit plan voor hem nog niet overtuigend genoeg. Hij had graag geweten hoe de minister concreet de samenwerking met de andere gewesten en de federale overheid ziet. Hij vraagt hier een zekere ambitie.

De minister zegt dat hij draagvlak wil realiseren bij de mensen om te investeren in groene warmte en groene energie. Dan verwachten zij volgens Johan Danen dat de overheid zekerheid en stabiliteit creëert. Hij stelt bijvoorbeeld vast dat mensen die in het verleden hebben geïnvesteerd in een warmtepomp, na stimulans van de overheid, zwaar worden getroffen door de heel hoge elektriciteitsprijzen, niet alleen door de energieheffing maar ook door de andere verhogingen. Ze betalen nu veel meer voor hun energie dan iemand die op gas of stookolie verwarmt. Dat kan volgens het lid niet de bedoeling zijn. De overheid mag mensen die vandaag ecologische keuzes maken niet straffen in de toekomst. Op dat vlak moet de overheid meer vertrouwen krijgen en bepaalde zaken die de voorbije maanden en jaren zijn misgelopen, proberen aan te pakken. Mensen met een warmtepomp mogen niet worden gestraft, maar moeten gestimuleerd worden, zodat de doelstelling rond warmte zeker wordt gehaald.

Rob Beenders zegt dat de reactie van zijn partij op de slimme meter consequent is. Dezelfde reactie heeft ze ook gegeven toen de vorige minister van Energie de uitrol van de slimme meters lanceerde. Het is ook dezelfde reactie die ze heeft gegeven toen in de vorige legislatuur een kosten-batenanalyse werd gemaakt waaruit bleek dat een uitrol van slimme meters ervoor zou zorgen dat 1,5 tot 2 miljard euro zou moeten worden doorgerekend via de elektriciteitsfactuur. De minister mag hem zeggen dat hij moet zwijgen, maar sp.a blijft heel consequent in het verhaal over de slimme meters, aldus het lid. Er moet eerst duidelijk studiewerk worden verricht, om vervolgens beslissingen te nemen over hoe de uitrol moet gebeuren. Dat is een duidelijke reactie op de communicatie van de minister, die vandaag op pagina 1 van een regionale krant staat. Het is niet meer dan normaal dat hij daarop reageert, aldus de spreker. Hij apprecieert het niet dat de minister hem lessen probeert te geven in communicatie.

Over de energiehelling heeft Rob Beenders niet gegoocheld met cijfers. Hij heeft gewoon de uitspraken van de minister-president geciteerd. Die zei in de plenaire vergadering letterlijk dat hij duiding wil geven over de beslissing die destijds werd genomen over de verhoging van de energiehelling. Hij zei dat het een beslissing is van 9,2 miljard euro. 2 miljard euro daarvan heeft betrekking op het verleden. De berg van certificaten van 2 miljard euro wordt nu weggewerkt. 7,2 miljard euro heeft betrekking op vooruitziend beleid, om 10,5 procent te halen in het jaar 2020.

Als die cijfers niet kloppen, moet minister Tommelein dat op de volgende ministerraad uitleggen aan de minister-president, zodat we vanaf dan de juiste cijfers hebben in de debatten, vindt Rob Beenders. In de communicatie over de energiehelling zijn de afgelopen maanden uitspraken gedaan waarop de burger antwoorden mag verwachten: "Leg zonnepanelen, dan daalt de 'Turteltaks'." "Als de biomassacentrale wegvalt, daalt de 'Turteltaks'." en "De energiehelling kan pas worden herbekeken na het nieuwe energieplan van minister Tommelein."

Het zijn uitspraken die werden gekoppeld aan de energiehelling en dit Energieplan. Daarom stond Rob Beenders versteld van de beslissing die de regering heeft genomen, namelijk dat er geen financiële consequenties zijn verbonden aan het Energieplan. Hij vraagt zich af wat de juiste communicatie is. Na het antwoord van de minister denkt hij begrepen te hebben dat de energiehelling voor het laatst werd bijgestuurd en dat alle Vlamingen die oneerlijke taks zullen blijven betalen en heel wat Vlamingen nog wat langer dan initieel was beslist. Dat is voor de spreker een duidelijk antwoord en hij stelt voor om met dat antwoord voort te gaan.

Bruno Tobback dankt de minister voor een deel van zijn antwoorden. Jammer genoeg was het niet volledig. De spreker wees op de grote ongerustheid bij investeerders van windmolens op land, maar als antwoord verwijst de minister naar de provincies en naar de socialistische gedeputeerden van Ruimtelijke Ordening. Er is geen enkele socialistische gedeputeerde van Ruimtelijke Ordening in Vlaanderen, stelt het lid.

Minister *Bart Tommelein* verwijst naar gedeputeerde De Block in West-Vlaanderen.

Dat is dan de enige, antwoordt *Bruno Tobback*, maar er zijn wel drie of vier Open Vld-gedeputeerden van Ruimtelijke Ordening.

Minister *Bart Tommelein* zegt dat vier onmogelijk is omdat Open Vld niet in alle provincies in de deputatie zit.

Misschien moet de minister eens grondig praten met die mensen, zegt *Bruno Tobback*, want volgens hem is er geen probleem van onwil bij de provincies om vergunningen af te leveren. Er is een ander probleem, maar daar fietst de minister omheen. Er zijn vandaag veel vergunningen afgeleverd, maar door het onzekere investeringsklimaat, te wijten aan beslissingen van de Vlaamse en de Federale Regering, waar Open Vld in zit, blijven die liggen omdat er onvoldoende investeringszekerheid is. Die verantwoordelijkheid ligt niet bij de provincies, maar bij de minister en zijn federale collega's.

De spreker neemt aan dat de ministers met elkaar praten. Het heeft geen zin om vergunningen af te leveren en de verantwoordelijkheid naar anderen door te schuiven en er tegelijk niet voor te zorgen dat die vergunningen worden gerealiseerd. Dat kan door een investeringsklimaat te creëren en te zorgen voor rechtszekerheid voor degenen die er hun centen in willen stoppen en op wier

centen de minister rekent. De achttien windmolens waarvoor de minister vandaag lintjes mag knippen, zijn onder vorig beleid beslist, stelt Bruno Tobback. Onder het huidige beleid gaat het veeleer bergaf inzake investeringen in bijkomende windmolens. Dat zal de minister moeten oplossen, maar hij heeft daar nu geen antwoord op gegeven.

De minister moet ervoor zorgen dat er schoppen in de grond gaan, stelt de spreker, want anders stelt het plan niets voor. Blijkbaar wordt de minister daar heel nerveus van, want dan spreekt hij over de voorbije vijftig jaar, maar misschien zou hij dat beter niet doen, zeker niet als het gaat over subsidies voor zonnepanelen, want die zijn ingevoerd onder liberale minister-presidenten. In plaats van elkaar daarover toe te roepen, moet de minister de problemen oplossen.

De concrete vragen heeft Bruno Tobback al gesteld. Ongerustheid bij de bevolking creëert hij niet, stelt het lid. Inzake slimme meters heeft hij een zeer consequente houding aangenomen: je moet mensen niet laten betalen voor iets waar ze geen nut van hebben. Als ze er nut van hebben, kan daarvoor worden betaald, maar dan is de vraag nog steeds: door wie en hoe?

Als er vandaag veel ongerustheid is bij de bevolking over het antwoord dat de minister zal geven op die vragen, dan ligt dat niet aan de voorbije vijftig jaar, maar wel aan de ervaring van mensen met wat de huidige regering heeft beslist bij het invoeren van wat toen de 'Turteltaks' heette en nu de energieheffing heet. Die is zo manifest onrechtvaardig verdeeld, dat niemand de minister vandaag vertrouwt dat bij een volgende poging om geld uit de zakken van de mensen te halen dat wel rechtvaardig zal gebeuren. Dat is de puinhoop die deze regering heeft gecreëerd. In plaats van steeds naar het verleden te verwijzen, zou de minister beter die puinhoop wegwerken. Zo kunnen de mensen er opnieuw vertrouwen in hebben dat de financiering van het energiebeleid op een rechtvaardige manier gebeurt.

Bruno Tobback merkt geen enkele aanzet om dat op te lossen. Volgens hem heeft Rob Beenders heel terecht opgemerkt dat alles wat de minister en zijn partijvoorzitter op dat vlak hebben beloofd, niet wordt uitgevoerd. Er komt geen rechtzetting, geen vermindering, geen terugbetaling, integendeel. Het is dus legitiem om te verwachten dat dat in de toekomst niet zal veranderen. Hij roept de minister op om ermee te stoppen zijn eigen puinhopen te verstoppert achter het verleden en ze zelf op te lossen.

Willem-Frederik Schiltz richt zich tot de commissieleden van de sp.a en vindt dat zij een extreem selectieve lezing hanteren van wat er de afgelopen maanden uitvoerig is gezegd over de energieheffing. Er was volgens het lid bijna een verstandhouding om dat debat daarover af te sluiten, om 'to agree to disagree' en verder te gaan met nieuw beleid. Maar als er telkens moord en brand wordt geschreeuwd als het over de energieheffing gaat, kan er gewoon geen beleid worden gevoerd. Willem-Frederik Schiltz vraagt zich af welk energiesysteem Bruno Tobback dan eigenlijk wil.

De regering kijkt vooruit, zorgt ervoor dat iedereen mee is om de omslag naar een nieuw energiesysteem te maken. De spreker is blij dat de socialisten eindelijk inzien dat dat niet gratis kan. Maar voor de socialisten betekent rechtszekerheid en investeringszekerheid nog meer geld uit de zakken van de mensen en nog meer schulden voor de overheid. Dat is niet de weg die Willem-Frederik Schiltz wil volgen.

De regering heeft geprobeerd iets te doen aan de situatie in Langerlo, maar het is niet gelukt. Men heeft aan de noodrem getrokken in verband met Bee. Welke

beslissing over windmolens van de regering heeft, zoals de heer Tobback beweert, de afgelopen twee jaar voor een grote investeringsonzekerheid gezorgd? Willem-Frederik Schiltz heeft die in ieder geval niet gezien. Het is volgens de spreker absoluut niet zo dat er paniek is in de sector en niemand nog een windmolen wil bouwen.

Het Zonneplan omvat veertien concrete maatregelen, die niet per se geld hoeven te kosten. Mensen motiveren, mensen samen zetten, administratieve rompslomp wegwerken, ervoor zorgen dat er geen eindeloze procedures meer zijn voor een bouwvergunning, maar dat een bouwvergunning sneller kan worden afgeleverd en sneller rechts- en investeringszekerheid oplevert, ook dat is beleid voeren, maakt de spreker duidelijk. Het is een beleid dat niet gratis is en inspanningen vraagt, maar alleszins geen nieuwe schulden zal genereren.

Andries Gryffroy stelt dat de sp.a nog nooit heeft nagedacht over wat er positief kan zijn aan de slimme meter. Het lid heeft in de commissie altijd gepleit voor zo weinig mogelijk functionaliteiten, zodat de kostprijs zo laag mogelijk blijft. Het zou moeten kunnen voor 75 euro. Dankzij de slimme meter kan men onmiddellijk de gevolgen zien van een investering in de woning. De spreker vindt de sp.a veel te negatief. Verder vindt hij dat men in de sector van de windmolens moet durven nadenken over een nieuwe methode van financiering.

Andries Gryffroy richt zich tot de oppositie. Het is zeer gemakkelijk om gouden eieren te beloven, zoals de minister van Energie van de vorige regering heeft gedaan. Dan kan gemakkelijk een draagvlak gecreëerd worden. Maar deze regering moet de puinhoop opruimen. Dan is het moeilijker om draagvlak te creëren, besluit de spreker.

Robrecht Bothuyne vraagt om te kijken naar de toekomst. Die is voldoende uitdagend om mee bezig te zijn, zonder steeds opnieuw te vervallen in simplismen uit het verleden.

De nota die voorligt, is een 'work in progress'. Daarbij wil de minister werk maken van een scherpe monitoring. *Robrecht Bothuyne* wil afspraken over een regelmatige rapportering in het parlement, zodat de stand van zaken kan worden opgevolgd.

De minister werkt aan een Zonneplan, een Windplan en aan een slim net en slimme meters. Dit najaar komt er een studie op basis waarvan beslist wordt over de uitrol. Het lid kijkt uit naar die studie om te zien wat wanneer zal worden uitgerold. Dat er een slim net met slimme meters komt, staat voor iedereen buiten kijf, alsook dat het geld zal kosten. Het is volgens de spreker de bedoeling de toekomst van het net voor te bereiden ten bate van alle gezinnen en bedrijven in Vlaanderen.

De minister deelt een aantal ambities met de sector inzake biogas, stelt de spreker vast. De minister is geen groot voorstander van biomassa, toch zal het grootste deel van zijn ambities worden waargemaakt door biomassa. Als de minister gaat samenzitten met de investeerder in Langerlo, dan moet hij kort op de bal spelen en binnen een juridisch zeker kader. Hij moet volgens *Robrecht Bothuyne* ook een scenario voorbereiden zonder de realisatie van Langerlo. Indien het de intentie is om die centrale niet te bouwen, moet het ook de intentie zijn om een energieplan op te bouwen zonder Langerlo daarin te verrekenen.

Toch kan biomassa een belangrijk onderdeel zijn van de groene energiemix in de toekomst, meent de spreker. In dat geval moet het wel gaan over kleinschalige installaties die kunnen werken met minder steun dan aan Langerlo is toegezegd. *Robrecht Bothuyne* roept de minister op om te overleggen met de sector en na te

gaan op welke manier biomassa wel op een nuttige manier een rol kan spelen in de toekomst van de energievoorziening. Dat moet gebeuren met minder steun, kleinschaliger en eventueel met biomassa die van dichterbij komt. Momenteel is er een probleem met de opslagcapaciteit van houtafval in Vlaanderen, terwijl er tegelijk massaal houtafval wordt aangevoerd om te worden opgestookt. Er moet dan ook dringend een nieuw beleid inzake biomassa worden gevoerd.

Het interfederale energiepact is noodzakelijk om onze klimaat- en energiedoelstellingen waar te maken, beaamt Robrecht Bothuyne. De minister speelt daar een cruciale rol in, samen met federaal minister Marghem en de ministers uit de andere deelstaten. Dat pact gaat verder dan 2020, het kijkt naar 2030. De spreker hoopt dat de minister daaraan zal werken in coördinatie met zijn collega's, zoals dit parlement hem kamerbreed heeft gevraagd.

Tinne Rombouts vraagt naar de timing van het overleg met de stakeholders. Ze is ook tevreden dat de minister gelooft in geothermie en dat wil opnemen in het overleg. Het potentieel op korte en lange termijn wordt volgens het lid bij de stakeholders anders ingeschat dan bij de overheid. *Tinne Rombouts* hoopt dat tijdens het overleg kan worden verduidelijkt hoe moet worden ingezet op die techniek.

Minister *Bart Tommelein* daagt Rob Beenders uit te zeggen in welke mate wat hij nu publiek heeft gezegd over de slimme meter, afwijkt van wat hij twee weken geleden in de commissie heeft gezegd. Hij bekritiseert de communicatie van Rob Beenders, die waarschuwt voor de prijs en de factuur, terwijl de minister in de krant heeft gezegd dat het betaalbaar moet blijven en dat nagegaan moet worden wat de kostprijs zal zijn. De minister zegt ook niet dat hij het zal doen, maar dat hij het zal bekijken, omdat het onafwendbaar is dat er een debat over wordt gevoerd. De minister heeft nog geen slimmemeterplan. Hij heeft naar aanleiding van een opening van een bedrijf dat batterijen plaatst gezegd dat hij in het najaar zal werken aan de slimme meters.

Elke neutrale waarnemer zal volgens de minister vaststellen dat de commentaar van de heer Beenders op niets is gestoeld. Het feit dat de minister zegt dat er nagedacht moet worden en dat er in het najaar een kader moet komen, is voor Rob Beenders voldoende om paniek te zaaien en te wijzen op een hoge factuur, stelt de spreker. In het artikel stelt de minister nochtans dat het betaalbaar moet blijven en dat er nagegaan moet worden hoe het kan worden aangepakt.

De minister beseft dat het geen gemakkelijke operatie zal zijn. Het grote probleem van sp.a is volgens Bart Tommelein dat ze ook hernieuwbare energie en een decentrale productie wil en weet dat de minister daarmee bezig is. Maar sp.a moet oppositie voeren en schiet dus in het wilde weg.

De minister reageert op de interventie van Bruno Tobback door te stellen dat hij nooit heeft gezegd dat de gedeputeerden van Ruimtelijke Ordening allemaal socialisten zijn. Bruno Tobback zei verder dat sp.a geen enkele gedeputeerde heeft van Ruimtelijke Ordening, wat de minister een miskenning vindt van Franky De Block in West-Vlaanderen. Verder zei Bruno Tobback dat Open Vld in vier andere provincies de gedeputeerden van Ruimtelijke Ordening heeft. Dat kan gewoon niet, aangezien Open Vld in slechts vier deputaties is vertegenwoordigd, besluit Bart Tommelein.

Bruno Tobback vindt dit een nevendiscussie. Hij excuseert zich bij Franky De Block dat hij hem was vergeten, maar de minister moet ophouden met het optrekken van een rookgordijn. Hij zou beter antwoorden op de vragen. De discussie over de gedeputeerden doet hier volgens het lid niets ter zake.

Minister *Bart Tommelein* zegt dat de opmerking van Bruno Tobback nergens op slaat en noemt hem de kampioen van de nevenzaken.

De socialisten durven nu te beweren dat de minister heeft beloofd om de energieheffing te verlagen, zo stelt Bart Tommelein. In een interview met Knack van 24 mei 2016 zegt de minister letterlijk dat hij niets belooft. Hij heeft, zo stelt de minister, wel een aantal onrechtvaardige neveneffecten aangepakt. Het gaat inderdaad om 9000 gezinnen en 18.000 kleine zelfstandigen. Die 27.000 personen waren in een onrechtvaardige schijf terechtgekomen en de regering was het daarmee eens. Zeggen dat de minister beloofd had om de energieheffing te laten dalen, klopt niet. Hij zal dat ook nooit beloven, omdat hij weet dat het niet kan.

De minister heeft het aanbod gedaan om over dat onderwerp te zwijgen en de bladzijde om te slaan, maar sp.a kan het blijkbaar niet laten. De minister kan dan ook niets anders dan telkens te herhalen dat zijn voorganger hem heeft opgezadeld met een schuldenberg van miljarden. Hij en de volgende regeringen hebben dan ook hun werk om die schuldenberg op te kuisen.

Meer dan 280.000 gezinnen hebben een sociaal tarief en zijn beschermde gebruikers, stelt de minister. Het wordt ook tijd om het bedrag in de juiste context te plaatsen. Sp.a moet er ook mee stoppen te doen alsof er niemand meer dan 1000 euro energieheffing betaalt. Zo zijn er ook duizenden. Sp.a is volgens de minister erg selectief in de communicatie, wat zich tegen hen zal keren.

Minister Tommelein doet Rob Beenders nogmaals het aanbod om te spreken over de toekomst en de uitdagingen, maar hij vraagt te stoppen met telkens terug te keren naar een situatie uit het verleden waarvoor sp.a verantwoordelijkheid draagt. Minister Tommelein vindt dat Johan Danen wel het verstand heeft om het niet telkens over het verleden te hebben, terwijl hij er alle reden toe heeft, want zijn partij draagt die verantwoordelijkheid niet. Maar Groen, aldus minister Tommelein, beseft dat het gaat over de toekomst. Rob Beenders echter probeert, aldus minister Tommelein, te scoren ten koste van iemand anders. Daarom zal hij de minister altijd op zijn weg vinden.

Minister Bart Tommelein besluit met de mededeling dat tegen eind september het stakeholderoverleg waarschijnlijk afgerond zal zijn. Daarover zal in de commissie feedback worden gegeven.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Andries GRYFFROY,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BEN	bijna-energieneutraal
EBO	energiebeleidsovereenkomst
EPB	energieprestatie en binnenklimaat
EPC	energieprestatiecertificaat
ESCO	energy service company
FEBEG	Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
MIG	Message Implementation Guide
OHL	Oud-Heverlee Leuven
PV	photovoltaïc
VEA	Vlaams Energieagentschap
VK	Verenigd Koninkrijk
VLAREM	Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt